

Vetoamus sosiaali- ja terveysvaliokunnalle ja sosiaali- ja terveysministeriölle

Asia: Valtion tutkimusrahoituksen laajentaminen sosiaalityön tutkimukseen (Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaalihuoltolain muuttamisesta HE 5/2020 vp)

Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet, sosiaalialan osaamiskeskukset ja Sosiaalityön tutkimuksen seura vetoavat eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokuntaan sosiaalityön tutkimuksen vahvistamisen tärkeydestä ja että laki tulisi saattaa voimaan välittömästi, jotta sosiaalityön tutkimukselle kuluvalle vuodelle suunniteltu rahoitusvaraus voitaisiin vahvistaa seuraavassa lisäbudjetissa ja hyödyntää välittömästi muun muassa koronan tuomien kärjistyvien sosiaalisten kysymysten tutkimukseen.

Ehdotettu laki toteuttaa pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman kirjauksia, jonka mukaan voimavarat sosiaalialan tutkimukseen sekä kehittämiseen turvataan pitkäjänteisesti, rakennetaan Suomen sosiaalihuollon tutkimus- ja kehittämisrakenne ja luodaan erillinen sosiaalityön tutkimusta ja sen osaamisen vahvistamista tukeva valtion rahoitus. Valiokunnan käsiteltäväksi helmikuussa tullut lakiesitys sosiaalihuoltolain muuttamiseksi (HE 5/2020) sisältää säädöksen yliopistotasaisen sosiaalityön tutkimuksen valtionrahoituksesta. Sivistysvaliokunta piti omassa lausunnossaan hallituksen esitystä perusteltuna ja kannatettavana.

Sosiaalihuollon kysymyksiin keskittyvänä ainoana tieteenalana sosiaalityön tutkimus vastaa erityisesti alan menetelmien ja käytäntöjen kehittämiseen liittyvästä tutkimuksesta. Tutkimusta tukevien rakenteiden puuttumisen ja taloudellisten resurssien vähäisyyden vuoksi sosiaalihuollon käytäntöä tukeva tutkimustoiminta ei ole ollut samalla tavalla pitkäjänteistä ja kumuloituvaa kuin terveydenhuollossa, eikä sosiaalialalle ole kehittynyt systemaattiseen tutkimusnäyttöön perustuvia työmenetelmiä. Erityisesti lasten ja perheiden palveluiden, aikuissosiaalityön ja vanhuspalvelujen tiedontuotannon ja tutkimuksellisen tiedon ohuuteen on kiinnitetty huomiota useissa selvityksissä.

Sosiaalityön tutkimusrahoitusta koskeva lakiesitys on tullut entistäkin tärkeämmäksi koronaan liittyvän pandemian vuoksi. Koronaviruksen leviämisen hillitsemisen vuoksi tehdyt välttämättömät päätökset ja rajoitukset ovat aikaansaaneet jo nyt isoja yhteiskunnallisia muutoksia, joilla on vakavia ja pitkäaikaisia vaikutuksia ihmisten elämässä ja arjessa. Varsinkin lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnista on jo tällä hetkellä suuri huoli. Viimeaikaiset havainnot lasten ja lapsiperheiden haavoittuvuudesta korostavat sosiaalityön osaamisen ja kehittämisen tarvetta entistä enemmän. Niin irtisanomisten ja lomautusten kuin lasten etäkoulunkäynnin ja päiväkotien sulkemisen vaikutukset näkyvät pahiten perheissä, joissa on jo entuudestaan elämänhallintaan, mielenterveyteen, päihteisiin ja väkivaltaan liittyviä ongelmia. Samanaikaisesti koronaan liittyvien rajoitusten vuoksi monet palvelut toimivat supistetusti. Resursseja tulisi ohjata yhteiskunnallisten ongelmien paikantamiselle samalla kun on tärkeää arvioida laajasti ja tutkimusperustaisesti pandemian seurauksia.

Eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa jo käsiteltävänä oleva lakiesitys sosiaalityön tutkimusrahoituksen käyttöön ottamista koskien on tässä ajassa aivan välttämätön avaus sosiaalihuollon tutkimusperustaiseen tukemiseen. Meidän sosiaalihuollon asiantuntijoiden yhteisen näkemyksen mukaan laki tulisi saattaa voimaan välittömästi, jotta koronan yhteiskunnallisiin vaikutuksiin päästäisiin pureutumaan tutkimusperustaisesti mahdollisimman pian. Sosiaalityön tutkimuksen valtion rahoituksen kautta voidaan vahvistaa tutkimusperustaista toimintakulttuuria sosiaalityössä, ja se voi pitkällä aikavälillä tuoda ratkaisuja myös sosiaalityöntekijäpulaan ja työntekijöiden vaihtuvuuden ongelmiin. Tämä on tärkeä seikka huomiotavaksi kasvavan palvelu- ja työpaineiden aikana sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Helsingissä ja Rovaniemellä 23.4.2020

ILSE JULKUNEN
Ilse Julkunen
Puheenjohtaja
Sosnet-ylipistoverkosto

TORBJÖRN STOOR
Torbjörn Stoor
Sosiaalialan osaamiskeskusten
johdon verkoston koordinaattori

TARJA ORJASNIEMI
Tarja Orjasniemi
Puheenjohtaja
Sosiaalityön tutkimuksen seura